

گزارش کارگاه آموزشی «مهارت‌ها و تجارب موفق مدیریت گروه‌های آموزشی»

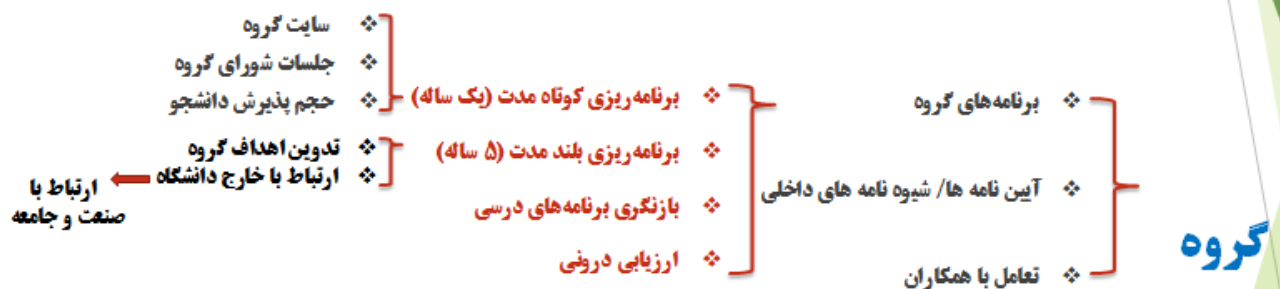
این کارگاه آموزشی در راستای اجرای روال طرح تحول راهبردی با عنوان "پویایی و بالندگی اعضای هیأت علمی" و براساس مفاد برنامه تفصیلی مصوب در تاریخ ۹۸/۷/۱۷ در سالن شورای آموزشی با حضور ۲۵ تن از مدیران گروه‌های آموزشی و اعضای هیأت علمی دانشگاه برگزار شد.

مدرس‌ان کارگاه آقایان دکتر زگردی معاون آموزشی و پژوهشی دانشکده مهندسی صنایع و سیستم‌ها، دکتر فرشید مالک قاینی رئیس بخش مهندسی مواد، دکتر مهدی رزاقی کاشانی رئیس دانشکده مهندسی شیمی، دکتر محمد جوان عضو هیأت علمی دانشکده علوم پزشکی و دکتر مینایی عضو هیأت علمی گروه مهندسی مکانیک بیوسیستم دانشکده کشاورزی و مدیر برنامه‌ریزی، گسترش و بازنگری به بیان تجارب و برنامه‌های خود در حوزه مدیریت گروه آموزشی پرداخته و به پرسش‌های شرکت‌کنندگان پاسخ دادند.

مباحث بخش اول کارگاه: جناب آقای دکتر مینایی

کارگاه با تلاوت آیاتی چند از کلام ... مجید آغاز شد. در ابتدا جناب آقای دکتر مینایی ضمن خوش آمدگویی به شرکت‌کنندگان، به بیان شرح وظایف گروه‌های آموزشی پرداخته و مدیریت گروه را به دو بخش active و passive (فعال و منفعلانه) تقسیم کرده و گروه‌ها را ملزم به رعایت سه رکن برنامه‌های گروه، یعنی اجرای دقیق آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها، تعامل با همکاران و دانشجویان دانستند. همچنین شرکت در جلسات هم‌اندیشی، پاسخ‌گویی مناسب به مکاتبات، تقویت و بروزرسانی سایت، آرشیو مستندات، بازنگری برنامه‌های درسی، برنامه‌ریزی برای سمینارها، بررسی عملکرد سالانه گروه و... را از وظایف اصلی گروه آموزشی برشمردند.

ایشان ضمن اینکه برنامه‌ریزی را مهم‌ترین رکن فعالیت‌های گروه دانستند، برنامه‌های گروه را به صورت برنامه‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت، بازنگری برنامه‌های درسی و ارزیابی درونی تقسیم بندی نمودند.

مباحث بخش دوم کارگاه: جناب آقای دکتر زگردی

آقای دکتر زگردی ضمن تشکر از مدیریت برنامه‌ریزی، گسترش و بازنگری برای برگزاری کارگاه‌های آموزشی، به معرفی دانشکده مهندسی صنایع و سیستم‌ها، شامل رشته‌ها و گروه‌های داخلی، اعضای هیأت علمی و همچنین سابقه مدیریتی خود پرداخته و به فرآیند مدیریت مشارکتی در دانشکده اشاره کردند. در ادامه به بحث و بررسی شش رویداد مهم دوران تحصیلی دانشجویان کارشناسی ارشد از جمله: انتخاب استاد راهنما و موضوع سمینار، ثبت‌نام سمینار و نهایی کردن عنوان آن، ارائه سمینار، ارائه پروپوزال، تصویب پروپوزال و دفاع نهایی اشاره کردند و گفتند که در زمان ورود، به دانشجویان، تقویم آموزشی و پژوهشی برای اطلاع از برنامه زمان‌بندی تحصیلی خود داده می‌شود. همچنین با خاطر نشان کردن چالش‌های انتخاب استاد

راهنما توسط دانشکده و به منظور رفع نگرانی های احتمالی دانشجویان، در چارچوب ضوابط و مقررات گروه و با معرفی چند تن از اساتید با اولویت بندی خاص، انتخاب استاد راهنما را به دانشجویان واگذار کردند. براساس آمار مشخص شد که ۹۱٪ از دانشجویان ورودی سال تحصیلی جدید، توانسته اند استاد راهنمای دلخواه خود را انتخاب نمایند. در ادامه به شرح فعالیت های آموزشی و پژوهشی گروه ها در زمینه برنامه بهینه سازی طول زمان تحصیلی دانشجویان به شرح ذیل پرداختند.

- ✓ شروع فرهنگ سازی در دانشجویان برای اتمام تحصیل در دو سال
 - ✓ پیاده سازی انجام متمرکز دفاعیه ها در شهریور ماه
 - ✓ اعلام برنامه دفاعیه ها در مائیتور دانشکده
 - ✓ انجام دفاعیه ها در شهریور ماه با برنامه ریزی دانشکده
- در پایان ضمن بحث و تبادل نظر با شرکت کنندگان به برخی پرسش های ایشان پاسخ دادند.

مباحث بخش سوم کارگاه: جناب آقای دکتر رزاقی کاشانی

آقای دکتر رزاقی کاشانی در ابتدا ضمن معرفی خود به برخی سوابق اجرایی خود اشاره نموده و چرخه بهبود در عملکرد گروه شامل برنامه ریزی، اجرا، ارزیابی، تحلیل و فرا تحلیل را توضیح دادند.

برنامه راهبردی (استراتژیک)

برنامه راهبردی شامل معرفی اهداف کمی و کیفی برنامه با توجه به شاخص های اسناد بالادستی دانشگاه و در برگیرنده تمامی حوزه ها و فعالیت ها بخصوص حوزه های آموزشی، پژوهشی و فناوری، دانشجویی - فرهنگی، همکاری های علمی و بین المللی، فضای مجازی و..... است.

اجزاء یک برنامه راهبردی

- ✓ اهداف کمی و کیفی برنامه راهبردی
- ✓ واحدهای مشارکت کننده (معاونت ها برای حمایت و تامین منابع لازم)
- ✓ محدوده زمانی مورد نظر (تعیین تاریخ شروع و پایان)
- ✓ گام های برنامه و نحوه طی مسیر
- ✓ شاخص عملکردی کلیدی به منظور دستیابی به اهداف (ورودی، فرآیندی، خروجی)

تعیین اهداف گروه

- ✓ تقویت کمی و کیفی رشته های آموزشی و برنامه های درسی و ایجاد دوره های بین رشته ای و تقاضا محور
- ✓ تقویت کمی و کیفی برنامه های پژوهشی در جهت توسعه اقتصاد پایدار
- ✓ توسعه استفاده از فضای مجازی
- ✓ تقویت روابط بین الملل
- ✓ تقویت خوداتکایی اقتصادی
- ✓ تقویت فضای فرهنگی- اجتماعی و تجربه دانشگاهی
- ✓ مدیریت زمان و افزایش بهره وری دانشجویان
- ✓ در ادامه ایشان چالش های اجرای برنامه و روش های مقابله با آن را برشمردند.

چالشهای اجرای برنامه

- ✓ کمبود وقت (انعطاف پذیری در وقت)
- ✓ زمان خطی در مقابل زمان بیولوژیکی
- ✓ تفکر سنتی در مقابل تفکر سیستمی (برنامه ریزی و اجرا از پایین به بالا)
- ✓ عدم ارتباط اعضاء با برنامه (بیانی روشن، جذاب و قانع کننده از ارتباط برنامه با دستاوردهای آن)
- ✓ عدم تعهد به ضرورت برنامه و منفی گرایی (چالش ارزیابی منفی، سطح پایین اعتماد و ...)
- ✓ عدم وضوح و ثبات قدم مدیریت ارشد و معاونت ها در اجرای تعهدات
- ✓ عدم طرح دستاوردهای برنامه

روش مقابله (مدیر گروه) با چالش های اجرا

- ✓ شرکت فعال مدیر گروه در جلسات مرتبط در سطح دانشکده و دانشگاه
 - ✓ خوب گوش دادن به بحث های مطرح شده و ثبت نکات مهم و مرتبط
 - ✓ تدوین دستور جلسه دقیق برای جلسات گروه بر اساس اولویت های تعیین شده در برنامه و مباحث زیربنایی جاری در دانشکده و دانشگاه
 - ✓ انتقال دقیق و مبسوط مطالب به همکاران گروه به منظور به روزرسانی اطلاعات گروه
 - ✓ ارائه مطالب زیر بنایی کارشناسی شده (پاورپوینت) و ایجاد فضایی برای بحث و تبادل نظر و تصمیم گیری (توسعه فرهنگ سازمان یادگیرنده)
 - ✓ مدیریت جلسه برای پرهیز از اتلاف وقت و روزمره گی
 - ✓ طرح دستاوردهای شخصی برنامه (انتقال تجربیات و یادگیری)
- ایشان در پایان به برخی وظایف مدیران گروه ها در ارتباط با برنامه ریزی به شرح زیر اشاره کردند.

۱. ارائه برنامه های اجرایی برای دستیابی به اهداف گروه
۲. برنامه ریزی و تشکیل منظم جلسات گروه با دستور مشخص و هم اندیشی در خصوص مسائل زیربنایی برای دستیابی به اهداف گروه
۳. جلب مشارکت اعضاء هیات علمی گروه در برنامه ریزی ها و توسعه فعالیت ها
۴. برنامه ریزی برای برگزاری سمینارها، میزگردها و کارگاه های آموزشی و دوره های تخصصی مرتبط
۵. برنامه ریزی برای جذب نیروی متخصص (هیات علمی و کارشناس) و تلاش در جذب امکانات و تجهیزات و منابع مالی مورد نیاز برای پیشبرد برنامه
۶. برنامه ریزی برای انجام طرح های پژوهشی کاربردی و مورد نیاز کشور به کمک اعضاء هیات علمی گروه
۷. برنامه ریزی برای توسعه رشته تحصیلی در گروه و تاسیس گرایش های کاربردی مورد نیاز و ایجاد رشته های جدید و میان رشته ای
۸. برنامه ریزی برای ارائه دروس آموزشی طراحی شده در برنامه
۹. اجرای طرح ارزیابی درونی در گروه و مستند سازی نتایج آن به عنوان یکی از مهمترین اسناد برنامه ریزی گروه

مباحث بخش چهارم کارگاه: جناب آقای دکتر جوان

در ادامه کارگاه، آقای دکتر جوان پس از شرح گزارش مختصری از فعالیتهای گروه آموزشی فیزیولوژی به بیان تجارب خود در این زمینه پرداخته و یادآور شدند که تربیت دانش آموختگان توانمند در گرو آموزش و پژوهش کارآمد، تعامل سازنده با دانشجویان و ارتباط با همتایان ملی و بین المللی است و اساس موفقیت خود را تعامل موثر با دانشجویان دانستند.

اصول تعامل موثر با دانشجویان

- ✓ برنامه ریزی مناسب برای دانشجویان
- ✓ اولویت دادن به برخوردهای تشویقی و دوستانه
- ✓ خلق موقعیت های یادگیری و توانمند سازی
- ✓ فراهم آوردن فرصت اظهار نظر
- ✓ فراهم آوردن فرصت رشد با واگذاری مسئولیت
- ✓ از جمله برنامه های اجرایی تعاملی به موارد زیر اشاره نمودند:
- ✓ ژورنال کلاب هفتگی با شرکت اساتید و دانشجویان گروه شامل:
- ✓ ارائه مقالات علمی مرز دانش
- ✓ ارائه گزارش سفرهای اساتید و دانشجویان
- ✓ دعوت از سخنرانان داخلی سایر مراکز علمی کشور
- ✓ سخنرانی علمی توسط محققین خارجی (میهمانان و ایرانیان مقیم خارج)

جلسات آزمایشگاهی Lab meetings هفتگی

- ✓ مخصوص دانشجویان هر آزمایشگاه
 - ✓ غالباً به زبان انگلیسی
 - ✓ ارائه مقالات جدید و گزارش پیشرفت
 - ✓ پیش ارائه پروپوزال ها
- در پایان به شرح تعاملات و اقدامات دوره ای و منظم در گروه خود پرداخته و به برخی تجارب خود از سفرهایی که با دانشجویان داشتند، اشاره کردند.

مباحث بخش پنجم کارگاه: جناب آقای دکتر مالک

در بخش پایانی کارگاه، آقای دکتر مالک گزارشی از تجربه بخش مهندسی مواد در ارتباط با ارتقای سطح اثربخشی آموزش ها و ارزیابی ها ارائه کرده و پرسش هایی را مطرح نمودند. سپس به شرح محورهای راهبردی بخش مهندسی مواد پرداختند.

۱. سرآمدی در علم مهندسی مواد
۲. مشارکت های علمی و تخصصی
۳. موفقیت دانش آموختگان
۴. منابع انسانی (اساتید، کارکنان و دانشجویان)

۵. سازماندهی و فرآیندها (آموزشی، پژوهشی و اداری)

۶. اقتصاد و بهره‌وری

۷. ارتباطات اجتماعی

در ادامه ضمن رصد و بررسی سایر دانشگاه‌ها مانند دانشگاه تهران، صنعتی شریف، علم و صنعت، امیرکبیر، صنعتی اصفهان، فردوسی مشهد و دانشگاه‌های بین‌المللی مانند West و MIT به چند نکته کلیدی به شرح زیر اشاره نمودند.

۱. اکثر دانشگاه‌های سرآمد جهانی از لحاظ تجهیزات و امکانات آزمایشگاهی دست‌بازتری نسبت به دانشگاه تربیت

مدرس دارند. دستیابی به این امکانات حداقل در کوتاه‌مدت برای ما امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۲. اما رقابت در زمینه کیفیت آموزش، امکانات کمتری نیاز دارد و ما می‌توانیم در این زمینه پیشرفت‌های خوبی داشته باشیم.

در ادامه ایشان برخی رویکردهای مورد نیاز برای سرآمدی در علم را به شرح زیر یادآور شدند.

۱. تاسیس رشته‌های جدید و رصد تحولات بین‌رشته‌ای

۲. بازنگری در سرفصل‌ها و نوآوری در عناوین درسی

۳. تاسیس و تجهیز آزمایشگاه‌ها با نگاه نوآوری

۴. نوآوری در روش تدریس و ارزیابی

۵. ارائه مقالات در نشریات معتبر بین‌المللی

۶. برگزاری و مشارکت در کنفرانس‌های معتبر

۷. تالیف و ترجمه کتاب‌های ارزشمند در حوزه علم و مهندسی مواد

۸. رصد H-index اساتید و ارجاعات

۹. پشتیبانی ارتقای علمی اساتید

در پایان به ذکر اقدامات اجرایی در گروه خود و همچنین تجاربی که از بازدید دانشگاه‌های بین‌المللی داشتند، اشاره نمودند.

کارگاه ساعت ۱۲:۳۰ به پایان رسید.